

VÁLI

VÁLI

VERSNAPLÓ

1966–2015

[százötös lap]

Seneca megmutatta nekem
a világban a nyugalmat
Strindberg a csendet és
az egyedüllet lebegését
sok ős emléke és
Brueghel képe a természetet
és annak melankóliáját
lányok vágyása a gyönyörűség létét
a rock and roll az őrzöngés örömét
Bartók fanyar mosollyal a végtelent
Klee azt mondta, a világ nem más,
mint tündéri hangulatok
látványa képzetemben
a németalföldiek megmutatták a kis emberek
és apró dolgaik harmóniáját
Louis Armstrong, hogy minden más közömbös,
amikor egy trombita szól
Zorba, a görög és Marina Vlady:
– hogyan kell mosolyogni
az autóstop, a síelés, és – igen – a festés:
végtelen szabadságomat
a sebesség megmutatta az igazi szenvedélyt
egy csendes lány léte a csendes vágyódás
nyugalmát ismertette meg velem
éjjeli külvárosi séták egy fiúval – a mámort
és meghatódást
és gondolataim, ötleteim úgy mutatják,
alkalmas lennék
építőkockának a világ építésében –
de láttam háborúkat is
Steinbeck megmutatta,
nagyon jó módú vagyok
és ez egyáltalán nem természetes
környezetem: hogy valamennyire mindenki
elrontja életét

magamba felejtkezéseim
– a lineáris idő bizonytalanságát
sokfélét láttam: és fölmérve:
nagyjából ott állok fejlődésben,
tudásban, ahol kell;
mégsem értek semmit.
nem értem a dolgok jelentését és kapcsolatát
olykor meghökkentő közelségüket hozzám
használnak és használom őket
mi köze a mának a tegnaphoz
mi közöm van mindehhez
mi is vagyok én –

[éjjel-hajnal még]

éjjel-hajnal még vakító, fáradt rajzlap fölött,
a derékszögek embertelen pompája
most én alul, zöld óriás fagyűrű, nyugágyban
bóbiskolok.
megcsap régi nyarak zümmögése,
indulunk a partra
a strand
hegy
ég
idegen fénye
ahogyan nem értem őket
és általuk, egyszerre – a bizonyosság
meghökkenésével – mindent
együtt és egyszerre nem értek.
fontos percek.
megáll a világ, nyugalom; minek mozdítsam
a kezem?
egy macska néz a fűben.
vár

[valaha is vágytam]

valaha is vágytam; minden együtt
elmúltak már a régi bajok
előttem képeim, festékszag
és naponta mondom: műtermem.
reggel picit cipő ágyam előtt
mindig vártam ezt
minden, minden együtt – mégis

régi cimborák
régi nyarak
régi zugok és szobák –
körülnézek

körülnézek: vadonat minden
illata nincsen még
idegen vagyok, túl nagy ez nekem

talán kicsit sok a zaj
kevesebb lehetne

[rég vártam halálodat]

tulajdonképp rég vártam halálodat,
kis teásibrik,
hisz sok ideje – azóta – élsz együtt velem.
mégis, most, kicsit hirtelen

talán le kellett volna dobjalak
azután; – igen.
az ember el is felejt lassan –
és téged sem lehet éppé tenni már.

nem lehet éppé tenni, tudom
de itt hagylak még, az asztalomon

[itt vagyok, nos, nem így]

itt vagyok, nos, nem így akartam én
 (alkat vagy akarat kérdése vajon?)
régen is kicsiny volt körülöttem – köröm,
de páran megfértek benne még
a város, a ház – ő – nagyon fontos volt nekem
valami rugó eltörhetett azóta
igaz, utam – célom felnőtt közben, s ma munkámmal
 egy vagyok
aktív percemben rendjén van ez

de néha megáll a gép és teljes a csend
fényvillanás: dermedt – üres porond,
 hiába hittem mást

bárcsak fáradt órám, ölbejtett kezem zsibbadása,
vagy épp e géphiba eszmélésem
gombolná ki köpenyem:
mások melege,
gondolnának rám és gondolnék rájuk
beszelnének velem, mert beszelnék én is –
 nemcsak képeim által

[munkám eddigi célja]

munkám eddigi célja volt a megjelenítés által
bizonyosságot tenni magam számára
nyugtalan életünkben szinte felismerhetetlenül
megbúvó,
örökre vágyott,
időtlen,
mozdulatlan harmónia mellett.

egy nélkülem tárgyá dermedt szék,
egy nyugodt hegy s egy álló fa,
okos bicska az asztalomon,
s egy meg nem csendült kis pohár
– de ami él is:
a lassú szél,
s egy csendes nyári délután –

[meglassultam mostanában]

meglassultam mostanában, mert látom milyen
keveset érek.
de lehetőségem megvan magamat összeszedni.
ez az egyetlen lehetséges út.
mindent nekem kell megcsinálni
magamat nekem kell megcsinálnom
magamat meg kell csinálnom
semmi sincsen készen

P/2015/01

10

[Kata]

kezdem megérteni dolgomat.
nagyon óvatosan kell e tenyeremre szállt
 madárkát tartanom,
szél se fújja, el se törjön
mozoghasson kedvére
(s megtanítom röpködni)

[11. levél Katának, Mártélyről]

Édös kis fehér cselédöm!

Reggel nem vagyok álmos és este nem
vagyok álmos és süt az őszi nap
meg minden.

Ösmerheted azt a szezon után elhagyott
balatoni partot, még zöld gyepek, de
a sok kerítés pázsit és út
között már senki nem jár.

Néha motorberregés, a szél a fák között,
messziről kong egy ladik, ahogy rakodják.

A strand is üres, a hintáért nem verseng
már senki, a bóján halászmadár ül.

Kicsi a látóhatár, mintha szobában ülnél,
olyan sűrű a lomb. Nem messzire látni
csak. Néhány fa már a vízben áll.

Gyep meg homok, kupacba hordott
kerti székek, üres szemetesládák, lakatolt
bódék. Beljebb a fák között (a parton ülök)
egy-két gémlábú nyaraló (tavasszal
sok itt a víz) a többi már takarja
a lomb.

A Holt-Tiszának ez az ága
száz méter széles lehet talán,
de csodássá varázsolja, hogy szemközt
a partot nem látni már: házmagas
lombfüggöny végig, mintha embernemjárta
vadon lenne. Egyszer behúzódtam árnyékuk
alá ladikkal, néhol a víz fölé jóval benyúlnak.
Olyan kanyart vett a víz, hogy igen hamar
eltűnik, mindkét oldalt.

Én nem teszek mást csak üldögélek
nyugágyban, olvasgatok, bámulgatok.
Minap egy halászmadárt figyeltem
ladikból. Parton állongott egy száraz

gallyon. Föléveztem jócskán, aztán
hagytam, hogy a szél közelébe – alásodorjon.
Aztán nagy ívben vissza. Végül már
egész közel, és nem röpült el,
igaz, hogy csak a ceruzám mozgott
közelében. Egyebet meg még nem is
rajzoltam. Nem is kell. Elég nézni.
Akár a szobából. A vízre néz.
Van fürdőszobám is, meg előszobám
gardróbbal, erkély, mifene.
Megérdemlem a Magyar Népköztársaságtól
ezt a kényelmet. Pokoli jól esik
ez a teljes öneleresztés. Néha elkarikázok
a gáton

.....

Madárkám, én már olyan jól kipihentem magam,
hogy ha kedved van, szerda vagy csütörtök reggel
gyere le... meg tudjuk azt tenni, hogy nem
alkalmazkodunk pár napig egymáshoz, jó?
Csak villanyváltásban...

[álmodtam]

ma éjjel diplomaták között voltam
lámpák, autók, könnyed meghajlás
suhogó tiszti köpenyek, ahogy bevezettek
folyosók
valami sötéten kellett áthaladni
ami közben megindult alattunk
hadihajó volt, ágyúval, háborúba készült
szürke egyenruhák közt egyedül én voltam civil
valamit vártunk
aztán rohamautón falvakon át
hideg félelem
a többiek énekeltek félelmükben
majd megint a fényes ház
csillárok, nők, büfé, könnyed meghajlás
pedig féltünk
a bejáráshoz legközelebbi székre ültem
a nagyteremben
csönd, mindenki előre figyelt, várt
és akkor leültél mellém

*[távirat S. Nagy Katának],
mert búsul itthon egy hónap spanyol után*

Magyarország ennyi:

Utak Pannóniában
Híd télen
ritkás tölgyerdő
Jónás imája
eszmélő századforduló
tihanyi öböl
esti fáradtság
meg néhány jó barát
Deske

[okos vagyok]

okos vagyok
tehetséges vagyok
szorgalmas vagyok
tisztességes vagyok
van hitem
lényegében gazdag vagyok
egészséges vagyok
és nevetséges vagyok

B/2015/02

• 0 •

[egy fáradt magyar származású öregúr]

Egy fáradt magyar származású öregúr
otthagytta a világot,
Európát, elbújt a brazil őserdő szélén,
és indiákat gyógyított, amíg meg nem halt.
Kedvtelésből egyebek között lefordította
a Micimackót latinra.

Ez a történet fontos.

Nemcsak, mert ezután több százezer amerikai kisfiú
örömmel végezte napi latinleckéjét.

Hanem példa, mindörökre.

A reggeli zacskóstej-vásárlás és
a liftgombmegnyomás

közben is; hogy ugyanis:

van más is.

A világon a fölösleges dolgok a legfontosabbak.
úgy bizony.

[hova lett belőlem]

hova lett belőlem a gyöngédség
hova lett a kedvesség
hova lett a mosoly
a figyelem
mit csináltam.
mért nincs bennem szeretet.

pár nap múlva:

kár nyafogni
mindennek megvan a megfelelő oka
úgy hívják: alkat
és úgy hívják: sors
amit úgy is hívnak: konstelláció.
és:
ténykérdés, hogy munkáim érdekelnek,
az emberek nem.

[szarvasbogár]

leginkább talán egy hím szarvasbogárhoz vagyok
hasonlítható.

lírai alkat, belülről puha.

hátam fekete, mozgásom merev.

billegve és határozottan törtetek céljaim felé.

csápjaimmal simogatok, ha úgy kerül a dolog.

sok tisztelőm van.

üzleteimet rendben tartom.

[Kékkút: itt most milyen jó]

hogy itt most milyen jó
 milyen jó
hogy ez a ház fél éve nemhogy télen,
 – még esőben sem működött
hogy veres csíkosak a felhők hajnalban,
 amikor ráteszek a tűzre
hogy lehet kokszot kapni
és másfél mázsa elfér a hátsó ülésen
és egyáltalán nem fázom, nem úgy mint Pesten
hogy fölkelek és nem fázom
 kimegyek és bemegyek és nem fázom
és a lábam a kölcsönkapott sínadrágban pedig
 különösen nem fázik
és ilyen se volt még hogy egyszerre öt szépet
 álmodtam
és egész napom fűrészelés üvegvgágás
 kalapálás kihamuzás
 fölszögelés megragasztás
 kicsavarás becsavarás
 átfestés és átrakodás
és persze eszem ágában sincs
délután aludni, hiszen
ezt csinálni jó
és nincs az a rohadt festés
és egész napos vakaródzás, hogy most
mit találjak ki megint
betöltöm az egész házat
és betölt ez a ház
 (kész állapotában alighanem sokkal kevésbé
 fog érdekelni)
és már a padlásfűtést is beállítottam
és véstem hozzá egy kéménylyukat is
és egyedül vagyok
és egész nap pár szót beszélek; az időjárásról
 mint Déry Fűreden
és a ház elé járok pisilni

és tegnapelőtt 29 fok volt a szobában
mert nem tudom a hőfokot szabályozni
fölszereltem az új biztonsági zárat is
a villanyunk is meglesz egy hónapon belül
már tényleg szerelik
és bár ruhát nem váltottam,
de már többször mosakodtam
és Tapolcán azt mondták, hogy a telekátírás
már el van intézve
csak még nem kaptuk meg
és szeretem ezt a norvég hálósákat
amibe most visszabújtam, mert még éjjel van
csak ráraktam a tűzre

(Petri Gyurkának egy szürke szoknya adatott)

[a kockás szoknyáról]

a kockás szoknyáról különösen sok
gondolkoznivalóm van
bár azt se tudom, egyetlen, avagy többen vannak-e
és akkor nyilván cserélgeted.
– mégis, gondolom, biztosan több lehet.
mindenkinek több van.

vegyük a problémakör egyetlen darabkáját:
a hosszát (hosszait) nagyon kedvelem. éppen jó (k).
valahogy befejeznek téged
egy darab zöld(?)kockás valóság
szelíd.
igen, így pontos.

este lerakod a székre, megsimítod.
egy festékfolt – ráhajolva kapirgálsz
utána – begörbített, zárt ujjak – végigmustrálsz
körmeidet.

a látottakon elgondolkodol.
a szoknyát kiviszed a szennyesbe.
az új környezetben átfut rajta a szemed
mérlegeled: szereted-e még
vagy inkább otthonra jó csak már.
mikor már nem halogatható: kimosod.
majd a szekrényben széttolva két blúzt,
helyet szorítasz neki
megint végigsimítod

minden nap történik valami

B/2015/05

1/1

[verset írni]

én csak akkor tudok verset írni
amikor nagyon szomorú vagyok
de nem vagyok mindig szomorú
nagyon

most verset írok neked
hetedszer gépelem, már alig győzöm türelemmel
közben meg fázik a talpam a tornacipőben
valamint elfelejtettem reggelizni
fél tizenegy
mikor telefonálsz

* * *

rendezni azt, amit nem lehet
suttogva elmondani, pedig nem szabad
sáros ruhát naponta lekefélni
és óvni a fiúdat, tőlem is

[lenézek a műteremből]

lenézek a műteremből. az osztottpályás úttest
helyett végtelen zöld mező, lankák. távolból valaki
közeledik felém, magában.

égen földön senki más.

másnap kinézek megint. még mindig jön. lassan
öregszem, már sokat állok az ablaknál. közeledik.
várom.

B/2015/04

[egy márna és egy fecske]

egy márna és egy fecske az élet dolgairól
beszélgetnek.
végül is elkerülhetetlen szóba hozni,
milyen a víz
és jó-e levegőn

[szomorúságom: engedetlenség]

szomorúságom: engedetlenség.

(magánéletem és munkám dolgai)

mégis, ha működni kezd – derengő eszmélés –

hazaérkeztem.

e hiány igazán enyém

birtokom, vagyonom.

B/2015/03

[megint sötét éjszakám]

megint sötét éjszakám.
nem értem a teremtést.
nem értek egyet.
és egyébként is;
ki tud kánikulában verset írni?!

[Kékkút; egyedül]

Azt a percet hiába követelem,

pedig volt, tudom, idén is, talán tavasszal
csak az ócska emlékezetem, mindig bajra figyelő
figyelmem.

most Kékkút, borús reggel, egy forró tea után,
fotelben

a kedves olajkályha mellettem zörömböl
padlón békés halott bogarak
milyen nyugodt voltam például vérző fejjel
széttört autóm küszöbén üldögélve.

minden rendjén történt.

aztán néhány perc, – ránéztem és kezét érintettem.

mindent elfelejték

semmi nem pótol semmiért

várom a reggeli harangszót

néhány feszült óra Pilinszkyvel

a keleti bölcs sorstalanítani akarja magát

és a legfontosabb:

eljuthatunk a derűig

nos?

ez a vécépapír-gombolyag zsebkendőnek is szolgál,

ne feledjük, Kékkúton vagyunk.

az utcai ablakokra pauszfényű függönyöket

szögelttem

enteriőrre vált ez a szoba is, akár a műtermem.

tegnap 11-kor keltem az ágyból (kissé félszegen)

tegnapelőtt ki se léptem a házból, csak pisilni

és a lavór vizét kilötytinteni a fűre.

(ez a fotel nagyon jó, vagy majdnem az,

nem zsibbad el benne a lábam olyan hamar)

naphosszat a *Józseffel* összezárva

nem is annyira élvezem, mint inkább tanulom már.

mit kell itt még számba venni?
a kátránpapírral borított házikót a kertben.
különös módon maga a biztonság, a befejezettség,
a rend képe és jele. (télen is használható)
az átrium a kertre nyíló ablakkal,
aminek az olvasóasztal támaszkodik – tökéletes
szerkezet.
reggelre a fekete lapra még-zöld, nedves levelek
tapadnak.
(első délután ott déryztem, anorákban, pokrócba
csavarva)

mégsem vállalom.
iszonyú ez a szegénység
ahogy gazdag perceimet elfelejtem;
és emléküket – ha marad – papírkosárba dobom
talán itt! tudnék dolgomon fordítani
persze csak igen lassan,
ahogy a nehéz követ billentik
fehér kukacok, pondrók nyüzsögnek alatta –

néhány nyugodt percnél többet én aligha –
meg kell végre tanulni
megtanulni a perceket
vagy beteljesedik nyolc és fél éves korom jóslata:
egy egész élet kell majd, hogy megértsem életem.
s addig: a rosszkedvű, izgatott, szorgalmas
reménytelenség.
de egy naplópapírtól függjön belső rendem?!
vagy tanuljam meg kívülről – mint angol szavakat –
a békés perceket?!
na persze, ne foglalkozzam magammal annyit,
az életre figyeljek, másokra.

azonkívül hogy nem tudom, nem is hiszek benne,
hiszen csak munkamegosztás kérdése
és végül is mindegy.

ha más hangja nem ér el hozzám (ilyen vagyok)
mért ne szeressem magamat én?!

(kezdek fáradni. a sarkítás szándéka
félrevitte tollamat, pontosítsunk)
először rend: belül
ha magamat tanulom, ha másokat,
ugyanoda érek. ők vagyok én is.
(ezért vagyok dühös, hogy Miklós
ellopta mondatomat:
az életem a csendéletem –
nemcsak szójáték; fontos találmányom volt)

most vizet hoztam a szomszéd kútjáról
bal kezemben kis májkrémgombóc
odaadtam a ferdeszájú fekete kutyának,
akitől egy kicsit félek.

Bernáth Aurél alighanem pontosan ide jutott.
csak neki jó a memóriája.
az életet igazoló pillanat- emlékeket castrumoknak
nevezte,
s őrizte, 40 év múlva is.
még sosem volt aranyerem.
most már tudom, mi az, három nap alatt
nagyra nőtt gumó.
mit kell tenni ilyenkor?
semmi esetre sem legyinteni.
fölrepülhet az ember sorsából?
ezt hívnák reménynek –
a melankólia nemcsak eszköz (mód) hanem sors is?!

de van más is, mint eszköz
mint körülmény
mint út?!

minden az út. Isten melletted ballag.
nem a jövő.
a most.
változtatd meg életed.
ezt a percet.
például, ha most fölkelnék és kennék magamnak
egy lekváros kenyeret –

nem. most így írva, ülve értekezni jobb.
az olajkályha melegít.
melyről bízatóan eszembe jut:
csinálok én még jó képeket –
(sokat mosolygok patetikus alkatomon)

de hátha nem is a jót kéne számba venni
gyűjtögetni
hanem megmarkolni és helyre tenni
a keserű tartományt –
ha azt mondanám: ez is rendben van, persze.
de ezekkel csak küszködni tudok
csak föltorlasztani őket,
esetleg elfelejteni.
király mozdulattal félretolni: nem.
vagy ez a rutin-kínlódás is: rendben van?!
mindig minden rendben van?!
ez a megoldás?
Isten üvegtetejű rekeszes dobozában
békésen mászkálunk?

ha nem: megtagadom az egészet.

lám, lám.
az aranyértől az óceánig. (bocsánat)
az ablak felőli karom fázni kezd
és első harangoznak misére
ma Kékkúton búcsú lesz. örülnek a gyerekek.
magam is meglepődöm, milyen megnyugtató:
ha nem nyúlok hozzá, nem mozdul itt semmi.
se bútor, se térszűrő – mondhatni: dermedtek.

és ez a nép közé szállásom, ez a prolivircsaft is:
táskarádió.
persze ebből tánczenét –
közben taftszoknyás lányokra gondolkodok
mondjuk egy házibulin.
aztán taftszoknya nélkül –
azt mondaná: kedves.
sötét terület. vagy csak egyszerű.
igen, a *Brácsaverseny* másfelé terel.

meg is szereztem, két példányban is.
pedig először csak a dátum alapján választottam:
1945.
bár naív döntés volt: nem minden perc halál előtti?!

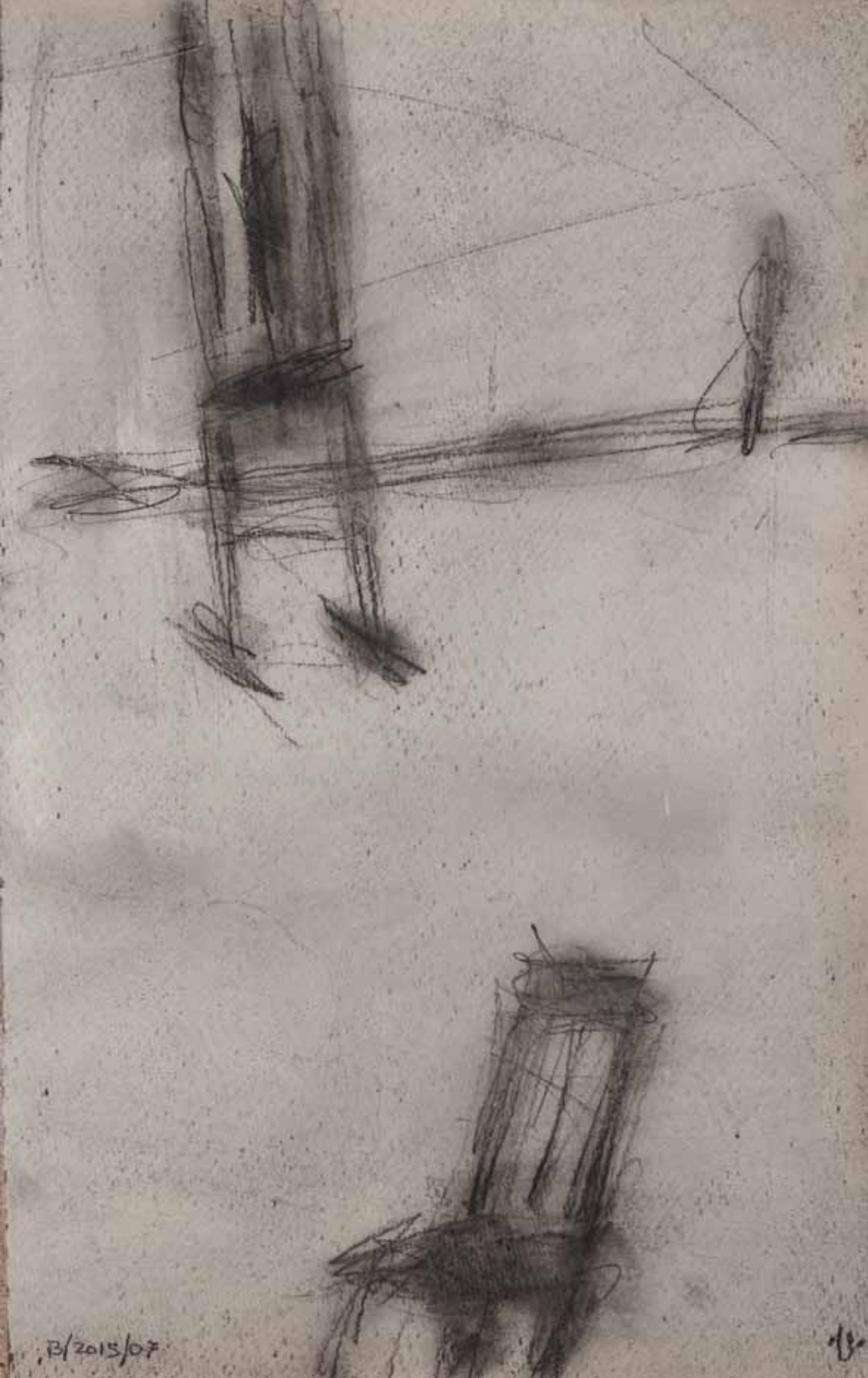
jó, hogy ezt most írom, jó lenne megmutatni
valakinek.

hiteles nyomat.
a kartácsszög polcon-elhelyezésének problémáját is
körülbelül ilyen átgondolásokkal terhelem,
szokásosan.

át kéne ezt szerkeszteni. ha drámaira csattant volna.
hogy az az üvegdoboz hasonlat a végére kerüljön,
például.

de mégsem. nem hiszek a csattanókban.
ahogy a külső-belső forradalmakban sem.
(vagy talán csak: nem merek hinni –)

menjünk reggelizni.

B/2015/07

13

[ha azt mondom: utálok élni]

ha azt mondom: utálok élni
ez engedetlenség
nyafogás
gyengeség

azt mondod rá:
szökj haza hadifogságból, szakadt bakancsban
gyógyulj meg méhoperáció után
készíts naponta meleg ebédet
mosogass el egy évben 365-ször

és aztán halj meg tisztességesen

[búsultam itt, meg minden]

Búsultam itt, meg minden.
de pontosítsunk.
mi a fenét kívánnék még.
akkor is tehetséges vagyok, ha most nem.
szeretem azt a gyereket.
voltam egyszer Isztambulban
és gondolkodom is néha.

Kékkút jó
a műtermem egész jó
Thomas Mann mindig jó
Pilinszky veszélyes, de kell
Bartók itt ül a fotelben

és mi a rossz, na mi a rossz?
az alkatom
meg minden, ezek a dolgok itten.
majd az idő, az idő; megoldódik.

mi kell még.
cukros palacsinta, ahogy Füst Milán mondaná?
olykor pihenni kell pár napot.
esténként futni
utcán járni néha, ok nélkül is.

[mi volt itt? /Kékkút/]

csipkebogyó-lelőhely mély hóban Tapolca felé
egércsapda-elhelyezés és éjjel után hangos koppanás
olajkályha fokozatállító-állítás, bekarcolva
fényképezés ablakban éjjel: fákra ráfagyott
vízcseppek

séta a mindszentkállai elágazásig, hómezők
Révfülöpre egyszer végre végig gyalog, másfél óra
a zöld Balaton és vadkacsák
Kékszakállút hallgatva, hóban bandukolva
gázpalackcsere: több mint egy évig bírta
– megbecsülöm.

tulajdonosi minőségben az Elektromos Műveknél
tavalyi fotóm újra – havas szőlődomb
Goethe gyerekkorát meséli – milyen tisztán néz és lát
Pilinszky dermesztőén okos fölszólalása
a költőkonferencián

és ébredés naponta negyed tízkor
nem kell hálósák, elég ha pokróc –
József tréfái a Mózes könyvében is megvannak,
könnyezve megnevettem

dióval gurigázó egér éjjel
időnként hószakadás zaja a tetőről, de jó,
hogyan itt nem félek a zajoktól

első nap lekváros tészta, jó sok
házikészítésű kamáslim és a mély hó
vasúttól Mercedes-stoppal
egy butuska Moldova-rádiójáték a hong-kongi
zsebrádió

hótól furcsa félhomály a padlás-műteremben,
jó lesz továbbra is ez az öreg hátizsák, 56 nyarán
vettük a Tátrában

kályha mellett mosakodni, lavórban – szertartás,
ha nem siet az ember

másik ágyon múltkori tusrajzaim kiterítve
Gömbi ferde pofáját rácshoz szorítva várja szalámi
adagját

egyszer jutott eszembe egy (új lila) képem,
nem voltak búsulós óráim,
ez a 4 nap kisimított, elég volt
már mennék a fotókamrába
bélelt gumicsizmám kiváló
fogat mosni csak kétszer nem felejtettem el
valami angolt hozhattam volna, ha már van
Direkt Kékkúti Szótár
ma éjjel – reggel pont egy litert pisiltem
a dunsztosüveg szerint
négy napnyi fűtőolajat hagyok magam után
kéne egy jó méretű úti jegyzetfüzetet rendszerezíteni
kölcsonlapáttal kellett utat vágnom a hóban a házig
az utcabéli öreg mesélte, mikor Pesten háromhetes
iskolára fogták (nehézgépkezelő volt)
a „mechanizmus” után 5–6000-ról
a felére ment le a fizetése
sorban állás reggel a boltban,
én gázpalackot cserélek.
sokkal köszönőviszonyban már, becsülik, ahogy
magunk rendbetettük a házat
lassan befogadnak
kenyérért – mert van idő – gyalog, Kővágóra,
hátizsákkal
aztán utolsó lelkiismeretes mosogatás, mindent
helyre, kék szivacs jobb felől, balról a sárga,
ami az edényekhez szolgál,
villanyóra lekapcsol, gázpalack, szerszámok,
WC melegülők beemenekít – nagy érték
és még egy utolsó lassú pillantás körbe

[nem kis csata ez]

nem kis csata ez
próbálom az életet választani
nem a legyintőt – az indítót
billegek bizonytalan valóságok között
az elmúlt évben sok mindent veszítettem el
(remélem nyertem is velük)
most a szobámat keresem, magamat, a dolgomat
bútorok közt botorkálva még Pilinszky
a legvalóbb valóság
(rajta is át kell lépnem)
Istent nem tudom lefordítani a hétköznapiakra
én, ha kiürítem magam, csak üres leszek
vagy tisztulnék is, csakugyan?
álldogálok a szoba közepén
tehetségnek indultam
a képek balkézről születnek

nincs mit mondani
várni kell

*[bukaresti kiállításunkra tervezett
megnyitóbeszédem]
(nem került rá sor)*

hölgyeim és uraim!

az embernek talán négy-öt feladata van az életben.
ahhoz, hogy ezeket jól tudja csinálni,
elsősorban rendet kell teremtenie önmagában, belül.
úgy gondolom, a többi már könnyebben megy.
ehhez segítség a művészet is.

örülök, hogy itt kiállíthattam.

B/2015/14

.U.

[fölülről nézve]

nézzük hát
életem egyetlen keserű területe, maradóan
tüske a húsban

de.

ez az én adagom egyszerűen.

ez a világ így van kitalálva, sajnos.
e nélkül nem mozog
megszokni lehet – félnapokra
ebben éppen ez a vicc

és ráadásul: ha nem vigyázol:
még csak nem is jobbít,
hanem megront, és acsarkodóvá tesz.

ehhez kell segítséget kérni, és
nem ahhoz, hogy elmúljon
(vagy fogfájást kérsz helyette?)

örömet kellene okozni

[motorizált hadosztályom]

motorizált
hadosztályommal
nekiindultam,
hogy egy tollpihét
letegyek
az ajtaja elé.

[notesz lóg nyakamban]

notesz lóg nyakamban –
naplóm negyedévenként legépelve –
képeimről pontos eseménynapló –
1959-től minden kép lediázva –
fotóim hatszámjegyű rendszerben katalogizálva –
tárgyaim rendben, gondosan rostálva –
minden bútorom –
ha nem is én építettem – hozzám igazítva –
mint ahogy az egész műterem is –
szögeim 48 egyforma dobozban, jól áttekinthetően
és játéknak: barkácsolás, fotózás, angolozás,
mikor mi
és még sok egyéb
mind
mind
mind
csak a nyugtalanság tükre
és pótcselekvés

bár alighanem elkerülhetetlen volt
és azt sem tudom pontosan
mit kellett volna helyette:
olvasni
rajzolni
vagy a Harangvölgyben üldögélve
Isten csöndjére fülelni

[hogyan kell?]

hogyan kell?
ha azt mondom:
nem értem ezt a kurva világot
ez igaz, de nem formált

hát:
teljesen rendetlen a világ
csak egy Pilinszky-versben van rend
(pedig ő is csak egy megálló)

hát ez egy gyötrő nap zárótétele, de még
nincs megfogalmazva:

hogy délután sérülten, merev gerinccel
feküdtem az udvaron, jószérével mozdulatlan
és néztem a fecskéket meg a kék eget
és minden továbbra is gyötrően rendetlen
volt és maradt
és hiába próbálkoztam a kulcsszót mormolni
hogy *szeretet*
nem történt semmi
az ég kék maradt
(balszemmel: kékebb)
és: *egy kis nyugalmat ez a alatt a nagy kék ég alatt!*
és: rendetlen az ég is!
aztán elolvastam 110 oldal Dosztojevszkijt az éjjel
és még mindig nem történt semmi
aztán reggel lett
és a bébi sárga napozóban a hasamon mászkált
mikor végre eszembe jutott:
a roppant tömegű torony
ki eszelhet ki nála szomorúbbat?
hát ez az
ő is, persze
ólmeleg, na jól van, végre

[fohász utcán]

de gyönyörű melle van, dicsőség neked, Krisztus!

[a nagy feladatok elkerülnek]

a nagy feladatok elkerülnek. vagy azt hiszem.
csend. kiürült a polc.
üldögélek.

Isten, sátradbán

egy tábori ágyat, egy órára!
hányszor fogok még mosogatni
és hány tányért fogok még leejteni
barátaim búcsúzkodnak
úgy tűnik, az élők és a holtak is

csakugyan kezdek egyedül lenni; Veled?!
vagy megint félreérték valamit?

1985. 02.

vagy megint affektálok

2004. 07.

adalék: előző hónapban festettem meg életem tán
legjobb képsorozatát,
a négy zöld zsidótemetőt

[minden idegen]

minden idegen.
jó lenne festeni.

mindenem megvan.

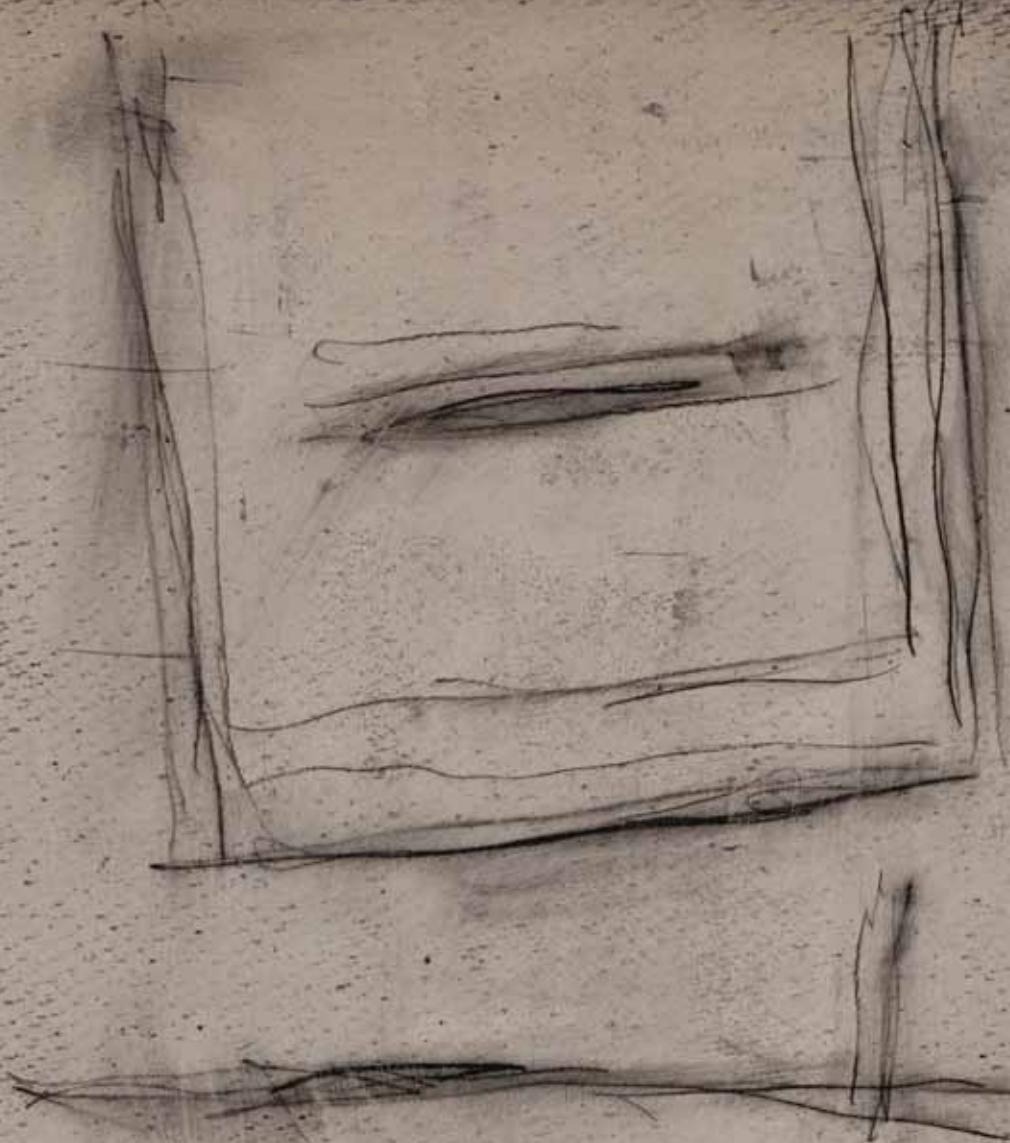
valami kis szobába kéne költözni?
a depresszió munkaeszközöm?

[mennyi a bűnöm?]

mennyi a bűnöm abban, hogy kevés
az életkedvem?
vagy: „sorsom, mert alkatom”?!
vagyis hálát adni érte?!
mért látom már a forró nyárban már a decembert?
mért nem várok jó hírt? öregszem?
mért utálok nyaralni? bár ezt tudom.
amikor nem vagyok mániás, mért vagyok
depressziós?
mért közelítek a fogkefevásárláshoz a halál felől?
mért idegen még a szobám is?
mért érzem eső előtt egy nappal, hogy vége
a világnak?

1991. 07.

Füst Milán erre azt üzeni: „lehet, hogy az életnek
nincsen értelme, de a mézáros számlát
ki kell fizetni.”

B/2015/08

[pilismaróti feljegyzések] (részlet)

07. 15.

Hónapok óta próbálom értelmezni.
 Kínlódom,
 reménytelenkedő és kedvetlen,
 gennyedző seb.
 Megbeszélni? Kivel?
 Az unalmat? Félelmet az öregségtől?
 Nevetséges?
 Vagy mindez csak az élet?
 Tehát ajándék?
 Mi van?... Minden van.
 Család, rend. Jómód. Egészség.
 A munkám, a hitem.
 Ólmelegnek napi gyorsúszás (bukófordulóval), és
 esti Zelk-beszélgetések.
 (Csak halálverseket tudok olvasni.)
 Petri azt mondja: A versen kívül nincsen életem.
 A vers vagyok, tehát ritkán vagyok.
 Ezt is tudom, harminc éve.
 Ennyi lenne?

07. 16, másnap. Vagyis:

Vettem egy gyönyörű töltőceruzát és nem tudok
 örülni neki. De működik.

07. 22. Egy héttel később.

Itt, a tömegszálláson, zavartalanul, az utóbbi évek
 legörömtelibb sorozatát csinálom. Sikerült tovább-
 lépni, a képek kiszínesedtek. 1,6875 olajkép naponta,
 eddig 27.

Rengeteg keretet kell majd csinálni.

Térdsebem is szépen gyógyul.

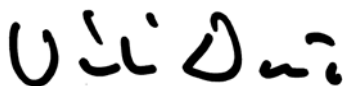
Az elégedettség nem a boldogság szinonímája?

Te kis hülye.

[végrendelet]

Én, alulírott Váli Dezső, ép elmével, világos tudattal
 és szabad elhatározásomból úgy rendelkezem,
 hogy halálom esetén nem kell csinálni semmit.
 Képeim szétszórva. Neten és CD-n minden munkám
 megnézhető.
 Minden jó helyen van ott, ahol van.

Budapest, 2000. november 3.

[last will]

I, Dezső Váli, of sound mind,
 full capacity and free will decree
 that upon my death nothing shall be done.
 My paintings are scattered about.
 All my work can be seen on the net and on CD-ROM.
 Everything is at its best place, wherever it is.

[ennyi a különbség]

Szeretettel rám mosolyognak,
szeretettel hátba veregetnek,
és azt mondják: exhibicionista vagy.
Én bólintok, és visszamosolygok,
szeretem, ha foglalkoznak velem.
Hogy is van ez.
Amikor Petőfi.
Amikor Lator László elverseli,
hogy nyúl be egy ujjal a szeméremajkak közé.
Nem láttam mezítelenebbet,
mint Vojnich, Kazovszkij, vagy Vermeer munkái.
Jobb képeimből kiolvasható
egyik életrajzom.
Persze a válinewsra; a naplómra értik.
Holott nem csinálok mást,
mint – Sanyika nézi – ahogy apuka
hazatér a munkából.
Ahogy leteszi a kalapját, táskáját.
Ahogy megcsókolja feleségét.
Ahogyan elmeséli, mi volt a villamoson.
A kisfiú mindent megtanul.
Mellesleg kiválóan szórakozom.
Ötvenöt évig nem tudtam, milyen gazdag
az élet. em.
Hogy nem Petőfi és Lator-színvonal?!
Na ja.
Ennyi a különbség.

[megöregedtem]

Áprilisban megöregedtem.
Bár ez nem biztos.
Nem ismerem, nem voltam még öreg.
Vagy lehet, már az voltam, csak nem vettem észre.
Vagy mindig az voltam.
Hanem most, hogy minden sokéves munkáim
befejezése.
Hogy minden meg van csinálva.
Észrevettem, szívesebben ülök, mint állok.
Annál is jobb feküdni, feküdnék már délelőtt,
ha nem is vagyok álmos.
Igaz, ez ritkán fordul elő.

Mit mondana erre szent Romauld apát,
rendalapító,
aki meghalt 1027. június 19-én.
(Pont a mi irányítószámunk.)
Szóval fáradtan ébredek.
Bár lehet, ez senkit nem érdekel.

Ma van a 41. házassági évfordulónk.
Koccintani vettem két pacsnit a Retek utcai péknél.
De csak egy volt.
Elfeleztük.
Én kaptam a nagyobbbat.

Szombat; délelőtt piacra megyünk.
Amit utálok.
És a biciklipumpám is elromlott.

Mi jön még.
Majd.
M. néni infúzió.

Mért? Babits nem nyafogott?!
Néha?!

[Mit is akarhatnék]

Mit is akarhatnék még.
Voltam tengeralattjáróban,
repülőgép-anyahajón,
az USA-Korea tárgyalótermében, Panmindzsonban,
a Word Trade Center tetején, kétszer is,
bálnavadász hajón,
Picasso műtermében,
Klee fiánál,
a II. ker. polgármesternél,
építettem egy 30 éve működő fregolit,
megépítettem egy életet.

[élem és vallom]

I.

Reggel vallásos vagyok.

Imaidóm évtizedek óta 05:40–06:40.

Utána hívő.

Hívő módra biciklizem és hívő módon mosok fogat.

Másképpen ezáltal?

Igen.

Másképp is festek? Műterembelső-témát?

Igen.

II.

Mire való a művészet; egy kép, egy szobor?

Minden jó mű villámfény idejére megmutatja

Isten köpenye szegélyét.

Megismétlem.

Minden jó mű villámfény idejére megmutatja

Isten köpenye szegélyét.

Egy lengeöltözékű nőszemély ábrázolása is?

Igen.

A Vigilia kérte 2013. májusi számába.

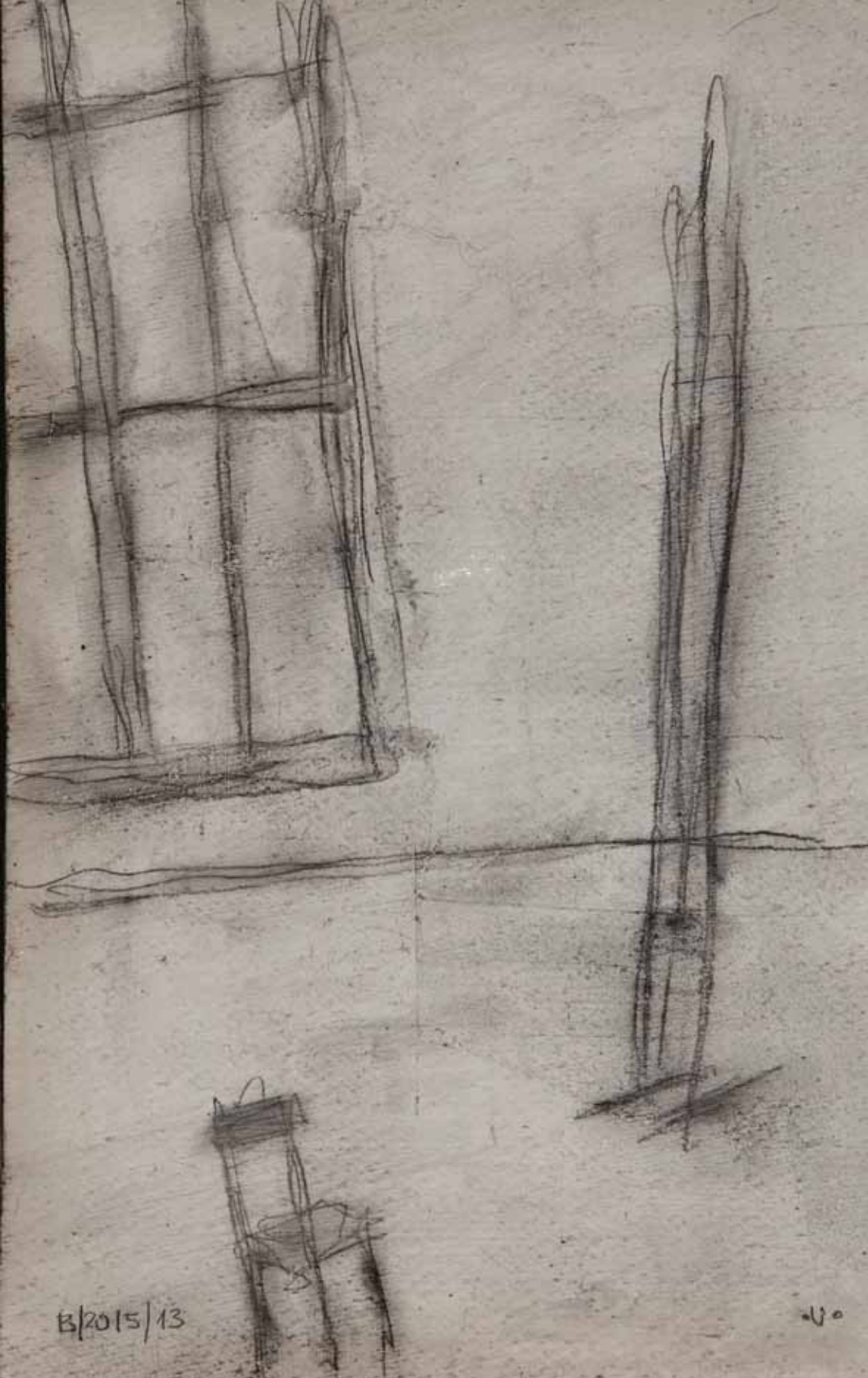
[ma reggel hazafelé]

Ma reggel hazafelé
láttam egy kétcopfos öregasszonyt
bolond lehetett
két varjú káromgott a Széna téren
megkívántam és vettem egy sajtos rudat
százhetven forintért
jaj mire való ez a világ
Uram irgalmazz

[halottak napja]

az én halottaim mind élnek csakugyan
húsz kilométeres körzetben körülöttem
bankkártyával és telefonnal
igazán halott hároméves kislányom
akinek játékkutyát varrtam
még farkát öltögettem elől ő már simogatta
igazán halott óvodás kislányom
hazafelé csak annyit mondott úgy vártalak
halott kislányom rárakott iskolatáskával
az volt a véleménye
nagy szalság az egész
az er betűt még nem tudta
halott lányom fekete körömcipőben
halott a már munkába induló
élő egereket kellett földhöz csapnia a sasok számára
most hetente beszélünk telefonon
ilyenkor is négy gyereke lóg rajta
halott a kisfiú aki kétévesen ecseteimet
nézegetem régi fényképeimen
évente ötször forgat Nyugaton
halott az az építészlány menyasszonyi fehérben
az én asszonyom is lehetett volna
itt lakik a várkerületben negyedik éve özvegy már
halott apám Paul Klee mert elfelejtettem
igaz Giorgio Morandi nagyon is él
halott az evezés augusztus tizenhatodika óta
utoljára kétpárevezősben
a Hajógyári öbölben egyetlen forduló
a többihez már fáradt voltam
halott Assy kutyám pedig az bernáthegyi volt
elajándékoztam azt is
 ki él itt egyáltalán
 de halottaim által vagyok gazdag
 és ők is gazdagabbak általam

és ez így van jól.

B/2015/13

•Uo

[2014. május 15.]

művésztelepet intézni
fogrepedést intézni
gyógyteát intézni
szentgyónást intézni
aranyeret intézni

képszállítást intézni
prosztatát intézni
hasmenést intézni
dobostortát intézni
gyógyszert váltani
interjút átgondolni
opponens az egyetemen
penitenciát elvégezni
bajban lévők ügyei

működöm

úgy szeretnék lakóbizottsági tag lenni,
de hát ez lehetetlen,
nem vagyok még résztulajdonos
sem

a középszer képek
sőt, a nagyon jók is

szerencsére Weöres Sándor zseni volt

[utak]

Az ember él, hogy meg tudjon halni.
A kiránduló haza akar menni. Nem azonnal.
Az úszó el akar jutni a medence végébe. Többször.
A mérnök ki akarja találni a kávédarálót, és ehhez
 utat és eszközt keres.
A festő nem tudja, mit keres.
Nem a szépet keresi. Annak meglennének
 a bevált eszközei.
Önmagát keresi.
Eszközül egy dombvidék, egy okkersárga világos.
A történet látszatra egyirányú.
Pedig nem tudja, mit keres, és az utat sem tudja.
És ha a végére ért, sem érti, mi történt.
 És most hol van ő, egyáltalán.
Legfeljebb érzi, a szíve mélyén.
Erre a gondolkodás nincsen berendezkedve.
Hogy az a sötét folt mért olyan kell legyen.
Itt valami megfoghatatlan történik, emberen túli.
Ez az ijesztő/megrázó az egészben.

[gazdag vagyok]

Stratégia, minden [legyen] egy helyen – írtam tegnap.

Nálam ez egy a pionírköszöntéssel:

Buty gátov! Vszigdá gátóv!*

(Reggel elkértem Moszkvából,
 legyen meg cirill betűkkel is.)

Gazdag világ.

Gazdag életem.

Gazdag életem volt.

Iszonyú gazdag vagyok.

Hazafelé egy mákos rétes.

(Kár, hogy két szóba írják.)

(*БУДЬ ГОТОВ! ВСЕГДА ГОТОВ!

Légy kész, mindig kész!)

[2015. augusztus 29.]

Félbeteg; fölébredtem, műterem, hol vagyok; és belesajdult. Üldögélés az ágy szélén. Aztán mozdulni kellett, telefon szólt, hogy egy képemet árulják valahol. Mátyás Tibi edzőm [rég meghalt] éppen a három szkiff közül választott egy könnyű versenyhajót számomra, mutatta, hogy melyik lapátot vigyem hozzá. Már a stégre is levitték. Ahogy néztem, csendes-nyugodt volt a víz, egészen a távoli láthatárig. Egyeztettem, hova, meddig mehetek, hosszú, magányos esti útra készültem. És már csak tíz méterre a vízreszállástól – és nincs tovább. Minden ízt le tudnám írni a történetnek, a megérkezést, a reménykedő-izgatott várakozást, a nyikorgó nedves falépcsőt, a csupasz villanykörtét a csónakok fölött a félhomályos hodályban.

Hetvenhárom vagyok.

[egy illat]

A mennyország nem vonz, köszönettel tudomásul veszem. Tán egyetlen, ami itt a földön modellálja számomra, egy illat. Életemben vagy hatszor találkoztam vele, túlvilági gyönyör. Nem tudom az eredetét; virág, növény, szappan, testszag, vagy ezek keveréke. Én Szűz Mária-jelenlétnek hívom. Először főiskolásként. Húsz éve a villamoson megkérdeztem egy lányt, milyen parfümöt használ, azt Kata meg is szerezte. Nem működött. Tegnap gyorsulás; levegővétel közben éreztem egy pillanatra. Van mennyország.

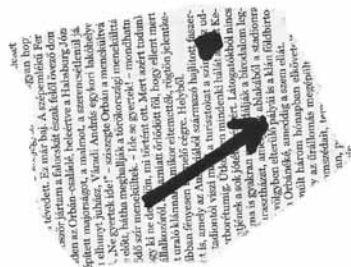
[világképlet]

Reggelizés közben Katának rajzolom
a valamikor a nyolcvanas években megtalált
világképletemet.

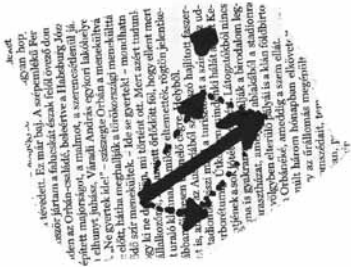
1. Itt van Isten.

2. Ez egy mozdulatom-tettem iránya és mérete.

3. És ebből érték annyi rész, ami Isten felé irányul.

Egyszerű, nem?!

[tartalom]

1966. 12.	[százötös lap]	5
1968. 06.	[éjjel-hajnal még]	7
1968. 07.	[valaha is vágytam]	8
1968. 08.	[rég vártam halálodat]	9
1969. 03.	[itt vagyok, nos, nem így]	10
1969. 04.	[munkám eddigi célja]	11
1969. 04.	[meglassultam mostanában]	12
1969. 04.	[kata]	15
1969. 09.	[11. levél Katának, Mártélyról]	16
1972. 02.	[álmodtam]	18
1975. 06.	[távirat S. Nagy Katának]	19
1977. 12.	[okos vagyok]	20
1979. 06.	[egy fáradt magyar származású öregúr]	23
1980. 12.	[hova lett belőlem]	24
1980. 12.	[szarvasbogár]	25
1982. 02.	[Kékkút: itt most milyen jó]	26
1982. 04.	[a kockás szoknyádról]	28
1982. 04.	[verset írni]	31
1982. 05.	[lenézek a műteremből]	32
1982. 05.	[egy márna és egy fecske]	35
1982. 08.	[szomorúságom: engedetlenség]	36
1982. 09.	[megint sötét éjszakám]	39
1982. 10.	[Kékkút; egyedül]	40
1982. 12.	[ha azt mondom: utálok élni]	47
1983. 01.	[búsultam itt, meg minden]	48
1983. 02.	[mi volt itt? Kékkút.]	49
1983. 03.	[nem kis csata ez]	51
1983. 03.	[bukaresti megnyitóbeszédem]	52
1983. 05.	[földről nézve]	55
1983. 07.	[motorizált hadosztályom]	56
1983. 08.	[notesz lóg nyakamban]	57
1983. 08.	[hogyan kell?]	58
1984. 06.	[fohász utcán]	59
1985. 01.	[a nagy feladatok elkerülnek]	60
1990. 06.	[minden idegen]	61

1991. 07.	[mennyi a bűnöm?]	62
1998. 07.	[pilismaróti feljegyzések]	65
2000. 11.	[végrendelet]	66
2007. 12.	[ennyi a különbség]	67
2009. 06.	[megöregedtem]	68
2011. 04.	[mit is akarhatnék]	69
2013. 02.	[élem és vallom]	70
2013. 10.	[ma reggel hazafelé]	71
2013. 11.	[halottak napja]	72
2014. 05.	[2014. május 15.]	75
2014. 12.	[utak]	76
2015. 08.	[gazdag vagyok]	77
2015. 11.	[2015. augusztus 29.]	78
2015. 10.	[egy illat]	79
2015. 04.	[világképlet]	80

ÚMK–HTSART

Felelős kiadó Németh István

Felelős szerkesztő N. Franciska

Layout Duma Attila

Készült a HTSART nyomdában

Felelős vezető Halász Iván

ISBN 978 963 1242 17 1